

INTERNATIONAL MONETARY FUND FACTSHEET

Η συμβολή του ΔΝΤ στην προστασία των πιο ευάλωτων στην παγκόσμια κρίση

Σε αυτό το δύσκολο περιβάλλον, το ΔΝΤ βοηθά τις διάφορες κυβερνήσεις να συνεχίσουν ή ακόμη και να αυξήσουν τις κοινωνικές δαπάνες, περιλαμβανομένων προγραμμάτων κοινωνικής αρωγής. Συγκεκριμένα, το ΔΝΤ προωθεί μέτρα για την αύξηση των δαπανών και τη βελτίωση της στόχευσης των προγραμμάτων κοινωνικής ασφάλειας, που μπορούν να αμβλύνουν τις επιπτώσεις της κρίσης πάνω στα πιο ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα του πώς ορισμένα πρόσφατα προγράμματα που στήριξε το ΔΝΤ επιδιώκουν την προστασία των κοινωνικών δαπανών με τρόπο που είναι και δημοσιονομικά βιώσιμος και οικονομικός.

Αρμενία

Προστασία και βελτίωση της αποτελεσματικότητας κοινωνικών δαπανών. Στόχος του προγράμματος είναι να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις της κρίσης για τους φτωχούς. Για τον σκοπό αυτό, οι κοινωνικές δαπάνες αυξήθηκαν από 5,7% του ΑΕΠ το 2008 σε 7,6% του ΑΕΠ το 2009. Κοιτάζοντας στο μέλλον, το πρόγραμμα καλείται να διαφυλάξει τις κοινωνικές δαπάνες, βελτιώνοντας παράλληλα τη "στόχευση" των θεσμών κοινωνικής ασφάλειας. Οι θεσμοί αυτοί θα επεκτείνουν την παροχή βοήθειας σε περισσότερες οικογένειες.

Λευκορωσία

Ενίσχυση της κοινωνικής ασφάλειας. Για να προστατέψουν τις πιο ευάλωτες ομάδες από τα αποτελέσματα των οικονομικών πληγμάτων, οι αρχές αύξησαν το 2009 τα επιδόματα στέγης για οικογένειες με 3 ή περισσότερα παιδιά, τις στεγαστικές παροχές (σε είδος) για οικογένειες χαμηλών εισοδημάτων και τα επιδόματα ανεργίας. Η στοχευμένη κοινωνική αρωγή διπλασιάστηκε στον προϋπολογισμό του 2010, καθώς οι αρχές μεταρρύθμισαν το πρόγραμμα ώστε να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του και να αυξηθεί το μέσο επίδομα ανά φτωχή οικογένεια. Η κυβέρνηση συζητά με την Παγκόσμια Τράπεζα για μέτρα που θα βελτιώσουν ακόμη περισσότερο τους μηχανισμούς στόχευσης και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κοινωνικής αρωγής.

Βοσνία Ερζεγοβίνη

- **Διαφύλαξη κοινωνικών δαπανών.** Το πρόγραμμα στοχεύει στην άμβλυνση των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής για τις ευάλωτες ομάδες, αποφεύγοντας τις μειώσεις των συντάξεων και μεταρρυθμίζοντας το σύστημα κοινωνικής ασφάλειας. Το σύστημα επιδομάτων που προηγουμένως βασιζόταν σε δεδουλευμένα αναθεωρείται με τη βοήθεια της Παγκόσμιας Τράπεζας, ώστε να βελτιωθεί η στόχευση του συστήματος και να καταστούν πιο αυστηρά τα κριτήρια επιλογής. Μετά την υιοθεσία νομοθεσίας που επιβάλλει την επανεξέταση όλων των πολιτικών και πολεμικών επιδομάτων, οι τοπικές αρχές θα διεξάγουν απογραφή εισοδημάτων και περιουσιών ώστε να διευκολύνουν τον έλεγχο και να εξαλειφθούν οι περιπτώσεις διπλών πληρωμών στους ίδιους δικαιούχους.

Μπουρούντι	Ενίσχυση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας. Η δημοσιονομική και νομισματική πολιτική έγινε λιγότερο αυστηρή ώστε να βοηθηθεί η οικονομία και να προσαρμοστεί στα πλήγματα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Για να αντισταθμίσει τις επιπτώσεις της κρίσης για τους φτωχούς, το πρόγραμμα (με τη στήριξη του ECF) κάλυψε έκτακτες δαπάνες σε στοχευμένες δράσεις κοινωνικής ασφάλειας (περίπου 1,5% του ΑΕΠ). Οι δαπάνες αυτές, που χρηματοδοτήθηκαν από δωρεές, θα χρησιμοποιηθούν για να διασφαλιστούν η προσφορά τροφίμων και τα συσσίτια στα σχολεία, και η βοήθεια προς ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και αγρότες. Παρά τη δύσκολη δημοσιονομική κατάσταση, οι κοινωνικές δαπάνες αναμένεται να αυξηθούν από το 15,1% του ΑΕΠ το 2008 σε 16,9% του ΑΕΠ το 2009.
Κόστα Ρίκα	Αύξηση κοινωνικών δαπανών. Η δημοσιονομική πολιτική το 2009 επεδίωξε να αμβλύνει τις δυσμενείς επιπτώσεις από την πτώση της ιδιωτικής ζήτησης. Οι αρχές χρησιμοποίησαν τα διαθέσιμα δημοσιονομικά περιθώρια για να αυξήσουν τις δαπάνες για την παιδεία και έργα υποδομών με ένταση εργασίας (εκτενή χρήση εργατών). Επέκτειναν σημαντικά ένα πρόγραμμα υπό όρους μεταβίβασης χρημάτων και αύξησαν τις μη ανταποδοτικές συντάξεις (με συνολικές παροχές ίσες με περίπου 1% του ΑΕΠ). Για το 2010, προβλέπεται περαιτέρω επέκταση των κοινωνικών δαπανών αν και με βραδύτερους ρυθμούς, καθώς οι αρχές ετοιμάζονται να αποσύρουν σταδιακά τα δημοσιονομικά κίνητρα καθώς βελτιώνονται οι οικονομικές συνθήκες.
Ακτή Ελεφαντοστού	Αύξηση κοινωνικών δαπανών. Στόχος-κλειδί του προγράμματος (με στήριξη του ECF) που εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2009 είναι η δημιουργία δημοσιονομικών περιθωρίων που θα επιτρέψουν μείωση της φτώχειας σε ένα μεταπολεμικό περιβάλλον. Η κυβέρνηση έχει προσδιορίσει 36 συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών που έχουν τις πιο άμεσες επιπτώσεις στους φτωχούς, και έχει δηλώσει ότι αυτές οι δαπάνες υπέρ των φτωχών θα αυξηθούν από 6,9% του ΑΕΠ το 2008 σε 8,6% του ΑΕΠ το 2011 (προτεινόμενο όριο για τις δαπάνες υπέρ των φτωχών στο πρόγραμμα που στηρίζει το ECF).
Δομινικανική Δημοκρατία	Ενίσχυση μηχανισμών κοινωνικής ασφάλειας. Ένα σημαντικό στοιχείο της Συμφωνίας Stand-By που ενέκρινε το Εκτελεστικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2009 είναι η ενίσχυση των μηχανισμών κοινωνικής ασφάλειας. Παρά την ανάπτυξη-ρεκόρ που σημειώθηκε το διάστημα 2003–08, οι δείκτες της φτώχειας παραμένουν σε χειρότερα επίπεδα απ' ό,τι πριν τη χρηματοοικονομική κρίση του 2003. Η κατάσταση με τη φτώχεια επιδεινώθηκε το 2009, με την έλευση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Το πρόγραμμα που στήριξε το ΔΝΤ κατέστησε εφικτή την επέκταση του προγράμματος υπό όρων μεταβίβασης χρημάτων ("Solidaridad") σε 70.000 επιπλέον οικογένειες κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2009, που σημαίνει ότι πάνω από το 10% του πληθυσμού ζει σε συνθήκες ακραίας ένδειας, και την επέκταση του προγράμματος ώστε να καλύπτει το 85% περίπου των απόρων. Επιπλέον, οι αρχές δεσμεύτηκαν να αυξήσουν τις κοινωνικές δαπάνες (κυρίως στους τομείς παιδείας και υγείας) κατά 0,75% του ΑΕΠ ετησίως

τα έτη 2010–12 (κάτι που αποδεικνύεται δύσκολο, τουλάχιστον για το 2010).

- Ελ Σαλβαδόρ **Καλύτερη στόχευση και υψηλότερες κοινωνικές δαπάνες.** Η κυβέρνηση εφαρμόζει το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Κρίσεων που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πρόγραμμα προσωρινής απασχόλησης, την επέκταση του προγράμματος αγροτικών επιδομάτων υπό όρους (το "Comunidades Solidarias") και δωρεάν φαρμακευτική αγωγή. Το πρόγραμμα που στηρίζει το ΔΝΤ περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της στόχευσης των επιδομάτων φυσικού αερίου, ηλεκτροδότησης και υδροδότησης και χρήση των ποσών που εξοικονομούνται για την παροχή στήριξης στους φτωχούς κατά τη διάρκεια της κρίσης. Η κυβέρνηση επίσης επεκτείνει το οδικό δίκτυο της χώρας με τη στήριξη της Millennium Challenge Corporation.
- Γουατεμάλα **Αύξηση κοινωνικών δαπανών.** Οι κοινωνικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά 0,9% του ΑΕΠ (από 4,4% του ΑΕΠ το 2008 σε 5,3% το 2009). Η κυβερνητική πολιτική κοινωνικής προστασίας εστίασε στη βελτίωση υφισταμένων προγραμμάτων ώστε να αντισταθμιστούν οι επιπτώσεις της κρίσης για τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα. Για να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα ακραίας φτώχειας, δόθηκε έμφαση σε τέσσερα βασικά κυβερνητικά προγράμματα. Ένα σημαντικό πρόγραμμα επιδομάτων υπό όρους που ξεκίνησε το 2008 (με τίτλο "Mi familia progresa") διευρύνθηκε και ανήλθε σε 0,3% του ΑΕΠ το 2009 (ήταν χαμηλότερο από 0,1% του ΑΕΠ το 2008).
- Ουγγαρία **Καλύτερη στόχευση.** Η δημοσιονομική πολιτική στοχεύει στην παροχή στήριξης στους φτωχούς και χαμηλόμισθους ως προστασία κατά των επιπτώσεων της παγκόσμιας κρίσης. Τα μέτρα περιλαμβάνουν τη διατήρηση της αγοραστικής δύναμης των χαμηλόμισθων υπαλλήλων του δημοσίου παρά το δηλωμένο "πάγωμα" των μισθών στον δημόσιο τομέα, με την αντικατάσταση του γενικού στεγαστικού επιδόματος με στοχευμένο πρόγραμμα για την παροχή πρόσβασης σε στέγη σε όσους την έχουν ανάγκη, και την ακύρωση των αυξήσεων των συντάξεων αναπηρίας αλλά με παράλληλη αύξηση των επιδομάτων για τους φτωχότερους ανάπηρους. Η κυβέρνηση συνεργάζεται με κοινωνικούς εταίρους κατά το σχεδιασμό δημοσιονομικών πολιτικών. Συγχρόνως, έχουν κινηθεί προγράμματα δαπανών για τη διατήρηση θέσεων εργασίας και την προσωρινή εγγύηση πληρωμών στεγαστικών δανείων για τους ανέργους.
- Ισλανδία **Αύξηση κοινωνικών δαπανών.** Το 2009 επιτράπηκε η με λίγους περιορισμούς λειτουργία αυτόματων σταθεροποιητικών παραγόντων, που σημαίνει ότι το εκτεταμένο κοινωνικό δίκτυ ασφαλείας της Ισλανδίας συνέβαλλε στην άμβλυνση των επιπτώσεων για τις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Η δημοσιονομική εξυγίανση που έχει σχεδιαστεί για την τριετία 2010-12 στοχεύει στην εξασφάλιση μίας σταδιακής και ομαλής επιστροφής σε βιώσιμα επίπεδα δανεισμού, διατηρώντας συγχρόνως το Σκανδιναβικού μοντέλου σύστημα κοινωνικής πρόνοιας της χώρας. Για τον σκοπό αυτό, ο προϋπολογισμός για το 2010 προστατεύει τα βασικά προγράμματα κοινωνικών δαπανών και μάλιστα προσθέτει και νέα προς αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων (π.χ. ανεργία των νέων και

νοικοκυριά με υπέρογκα δανειακά βάρη). Η διαδικασία σχεδιασμού του προϋπολογισμού διεκπεραιώθηκε στη βάση μιας διαδικασίας διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους και επίτευξης ομοφωνίας.

Τζαμάικα

Αύξηση κοινωνικών δαπανών. Παρά τη γενικότερη ανάγκη για δημοσιονομική εξυγίανση, η Συμφωνία Stand-By που στηρίζει το ΔΝΤ έχει σχεδιαστεί για να συμβάλλει στην άμβλυνση των επιπτώσεων της οικονομικής προσαρμογής στα ευάλωτα στρώματα μέσω ουσιαστικών αυξήσεων των κοινωνικών δαπανών στα πλαίσια στοχευμένων προγραμμάτων. Οι δαπάνες σε καλά στοχευμένα προγράμματα κοινωνικής αρωγής θα αυξηθούν κατά τουλάχιστον 25% τις χρήσεις 2010–11 (0,3% του ΑΕΠ). Η αύξηση θα κατευθυνθεί στο πρόγραμμα συσσιτίων στα σχολεία που παρέχει πρωινό και μεσημεριανό γεύμα στους μαθητές, και στο Πρόγραμμα Ανέλιξης μέσω Υγείας και Παιδείας (Programme of Advancement through Health and Education ή PATH), που παρέχει υπό όρους επιδόματα σε πέντε κατηγορίες πολιτών ανάμεσα στις φτωχότερες ομάδες. Η κυβέρνηση θα καταβάλλει επίσης προσπάθειες για την επέκταση του μηχανισμού κοινωνικής ασφάλειας ώστε να στηρίζει και άτομα που διαβιούν κάτω από τα όρια της φτώχειας και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για χρηματοδότηση στα πλαίσια του PATH.

Λεττονία

Ενίσχυση των μηχανισμών κοινωνικής ασφάλειας. Το ΔΝΤ συνεργάζεται με τις τοπικές αρχές αλλά και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Παγκόσμια Τράπεζα για να προσδιορίσει μέτρα περικοπών των δαπανών που θα διευκολύνουν την απαιτούμενη προσαρμογή χωρίς να θέτουν σε μειονεκτική θέση τις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Οι προσπάθειες αυτές έχουν ως αποτέλεσμα μία ολοκληρωμένη στρατηγική για βελτίωση των μηχανισμών κοινωνικής ασφάλειας. Τα μέτρα περιλαμβάνουν επιδόματα ελαχίστου εισοδήματος, συμπληρωματικά επιδόματα υγείας για τα πιο ευάλωτα μέλη του πληθυσμού, αύξηση στεγαστικών επιδομάτων, σχολεία για τα παιδιά πέντε και έξι ετών, και προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας μέσω ενεργητικών παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας.

Πακιστάν

Αύξηση κοινωνικών δαπανών και καλύτερη στόχευση. Η βασική προτεραιότητα του προγράμματος είναι η ενίσχυση των θεσμών κοινωνικής ασφάλειας. Στόχος για τα επιδόματα προς φτωχές οικογένειες είναι να αυξηθούν από 0,2% του ΑΕΠ τα έτη 2008–09 σε 0,6% τα έτη 2009–10. Η κυβέρνηση συνεργάζεται με την Παγκόσμια Τράπεζα για να αναπτύξει συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση των θεσμών κοινωνικής ασφάλειας και τη βελτίωση της στόχευσης των προγραμμάτων για τους φτωχούς. Λόγω περιορισμών των δυνατοτήτων του διοικητικού μηχανισμού, οι κοινωνικές δαπάνες την περίοδο 2009–10 μπορεί να είναι χαμηλότερες από τον στόχο του προϋπολογισμού, αλλά πάντως θα είναι σημαντικά υψηλότερες απ' ό,τι την περίοδο 2008–09.

Πολύ πρόσφατα, το ΔΝΤ υποστήριξε την απόφαση της κυβέρνησης να μειώσει το στόχο για το δημοσιονομικό έλλειμμα για την περίοδο 2009–10 στο 4,9% του ΑΕΠ (εκτός χορηγήσεων) λόγω της επιβράδυνσης της οικονομίας, των πρόσθετων δηλώσεων στήριξης εκ μέρους δωρητών, και της ανάγκης να προστατευθούν οι δαπάνες προτεραιότητας, κυρίως κοινωνικές δαπάνες, δαπάνες σωμάτων ασφαλείας και δαπάνες

εσωτερικών προσφύγων. Το ΔΝΤ παρέχει χρηματοδότηση διαφοράς για τον προϋπολογισμό έως ότου υλοποιηθούν οι υποσχέσεις περί δωρεών.

Ρουμανία

Αύξηση κοινωνικών δαπανών και καλύτερη στόχευση. Το πρόγραμμα που στηρίζει το ΔΝΤ παρέχει περιθώριο για πρόσθετες δαπάνες ύψους 250 εκατ. RON (ή 0,05% του ΑΕΠ) το 2009 και 500 εκατ. RON (0,1% του ΑΕΠ) το 2010, ώστε να αμβλυνθούν οι άμεσες επιπτώσεις της τρέχουσας κρίσης για τα πιο ευάλωτα νοικοκυριά. Η συνολική κοινωνική αρωγή έχει αυξηθεί κατά 9,8 δισ. RON (1,9% του ΑΕΠ) το 2009 και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω κατά 0,9 δισ. RON (0,2% του ΑΕΠ) το 2010. Οι αρχές προετοιμάζουν τώρα ένα προσωρινό, στοχευμένο σχέδιο ενίσχυσης εισοδημάτων εντός των πλαισίων των δημοσιονομικών στόχων του προγράμματος. Επίσης, η κυβέρνηση έχει κινήσει σχέδιο ενοποίησης ορισμένων κοινωνικών επιδομάτων και ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης ώστε να αναπτύξει ένα πιο ορθολογικό και διαφανές σύστημα κοινωνικής αρωγής.

Σενεγάλη

Καλύτερη στόχευση και αύξηση κοινωνικών δαπανών. Το πρόγραμμα που στηρίζει το ΔΝΤ έχει συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης του προϋπολογισμού και στη διαφύλαξη των κοινωνικών δαπανών. Με την υποστήριξη εταίρων ανάπτυξης, οι αρχές δοκιμάζουν σε πιλοτική βάση πρόγραμμα στοχευμένων επιδομάτων για την προστασία ευάλωτων παιδιών φτωχών οικογενειών.

Σερβία

Διαφύλαξη και καλύτερη στόχευση προγραμμάτων κοινωνικών δαπανών. Οι κοινωνικές δαπάνες προστατεύονται έναντι ονομαστικών περικοπών του προϋπολογισμού. Η Σερβία διαθέτει καλά δομημένο σύστημα κοινωνικής προστασίας με αυξανόμενο ποσοστό καλά στοχευμένων κοινωνικών προγραμμάτων. Ο προϋπολογισμός για το 2010 προβλέπει αύξηση αυτών των επιδομάτων.

Σεϋχέλλες

Καλύτερη στόχευση. Η Συμφωνία Stand-By που υπεγράφη στα τέλη του 2008 περιελάμβανε πρόγραμμα επιδομάτων που στόχευαν στην προστασία των πιο ευάλωτων τμημάτων του πληθυσμού, αντικαθιστώντας τις γενικές, μη στοχευμένες επιχορηγήσεις προϊόντων. Το πρόγραμμα στοχευμένης κοινωνικής αρωγής έχει λειτουργήσει καλά και ήταν στοιχείο-κλειδί για την ταχύτατη μακροοικονομική σταθεροποίηση η οποία μείωσε τον πληθωρισμό του δείκτη τιμών καταναλωτή σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα το 2009.

Τατζικιστάν

Αύξηση κοινωνικών δαπανών. Σύμφωνα με το πρόγραμμα που στηρίζει το ΔΝΤ, οι αρχές αύξησαν τις δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας για την αντιμετώπιση της φτώχειας από 7,3% του ΑΕΠ το 2008 σε 9,0% του ΑΕΠ το 2009. Για το 2010 σχεδιάζεται περαιτέρω αύξηση στο 10,3% του ΑΕΠ. Το 2009 η αύξηση κατευθύνθηκε εν μέρει σε επιδόματα νοικοκυριών για να τα βοηθήσει να αντιμετωπίσουν την προβλεπόμενη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω της πτώσης κατά 31% των εισερχόμενων εμβασμάτων, και εν μέρει για την ενίσχυση των συστημάτων υγείας και παιδείας του Τατζικιστάν. Σύμφωνα με τη συμφωνία τριετούς Παρατεταμένης Πιστωτικής Διευκόλυνσης, οι αρχές έχουν επίσης δεσμευτεί να προβούν σε μεταρρύθμιση του αγροτικού τομέα, με στόχο τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και της αύξησης του δυνητικού εισοδήματος των αγροτών.

Ουκρανία

Επιδιώκεται αύξηση κοινωνικών δαπανών and καλύτερη στόχευση.

Το πρόγραμμα των αρχών, που στηρίζεται από το ΔΝΤ, περιελάμβανε σημαντική αύξηση των κοινωνικών δαπανών κατά τη διάρκεια της κρίσης, καθώς και τα εξής μέτρα: προστασία των φτωχών κατά της αύξησης των τιμών του φυσικού αερίου μέσω του επιδόματος διαβίωσης, στέγασης και υπηρεσιών κοινής ωφελείας, προστασία των ανέργων μέσω του συστήματος ασφάλισης ανέργων, και επέκταση δύο καλά στοχευμένων προγραμμάτων κοινωνικής ασφάλειας που έχει εγκρίνει η Παγκόσμια Τράπεζα. Η ασφάλιση ανέργων είναι διαθέσιμη σε πολλούς πολίτες που κινδυνεύουν να χάσουν τις δουλειές τους. Το σύστημα καλύπτει περίπου 20 εκατ. πολίτες και παρέχει μηνιαία επιδόματα για έως και ένα έτος, ύψους τουλάχιστον ίσου με το 60% περίπου του βασικού μισθού. Τα επιδόματα στέγασης και υπηρεσιών κοινής ωφελείας διατίθενται σε όσους δαπανούν πάνω από το 20% του εισοδήματός τους (15% στην περίπτωση συνταξιούχων) σε υπηρεσίες κοινής ωφελείας. Ήδη έχει τεθεί πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου για να προστατευθεί το επίπεδο διαβίωσης των μικρότερων χρηστών (το ήμισυ περίπου του πληθυσμού περιλαμβάνεται σε αυτήν την κατηγορία). Τέλος, υπάρχει πρόγραμμα για τη στήριξη φτωχών νοικοκυριών. Η Παγκόσμια Τράπεζα θεωρεί ότι αυτό το πρόγραμμα είναι ένα από τα καλύτερα στοχευμένα προγράμματα της Ουκρανίας.